

Sperma oksüdatiivse stressi test

Patsiendi infomaterjal

Infomaterjali eesmärk on anda ülevaade sperma oksüdatiivse stressi olemusest, selle määramisest ja testiks ettevalmistusest.

Üldinfo

Sperma oksüdatiivse stressi testi tegema suunab Teid ambulatoorsel vastuvõtul viljatusravikeskuse laboriarst või meestearst. Samuti on võimalik testi teha naistearsti saatekirjaga. Test on tasuline. Hinna kohta leiate infot AS Ida-Tallinna Keskhaigla kodulehelt www.itk.ee. Test tehakse vastuvõtul kokkulepitud ajal AS Ida-Tallinna Keskhaigla Tõnismäe üksuses asuvas viljatusravikeskuses (Hariduse 6) tavalise spermaanalüüsiga (ejakulaadi maht, spermatoosidide koguarv, spermatoosidide kontsentratsioon, koguliikuvus, progressiivne liikuvus ja morfoloogia) ühel ajal.

Sperma oksüdatiivne stress ja selle määramine

Oksüdatiivse stressi tekkimist mõjutavad suuresti nii välis- kui ka sisefaktorid. Mürgine keskkond, elustiil (suitsetamine, alkohol, rasvumine), vananemine ja stress on peamised välised tegurid. Üheks oksüdatiivset stressi tingivaks sisemiseks teguriks on urogenitaaltrakti põletikulised protsessid, mis on põhjustatud varikotseelest, puudulikult ravitud infektsioonidest või teatud süsteemsetest haigustest, nagu diabeet jne. Kõrge oksüdatiivse stressi korral kasvavad spermatoosidid stressi tingimustes ja nende viljastamisvõime on väike. Kuni 40%-l meestest, kellel on kahjustunud reproduktiivfunktsioon, on spermaanalüüsi parameetrid normaalsed, seega standardne spermaanalüüs ei ole alati meeste viljatuse diagnoosimiseks piisav.

Testi tulemuste abil paraneb meeste viljatuse diagnoosimise täpsus.

Kui Teie testi tulemus on kuni $1,38\text{mV}/10^6$ seemnerakku/ml, on Teie sORP tasakaalus. Kui Teie testi tulemus on $1,38\text{mV}/10^6$ seemnerakku/ml või suurem, on Teie sORP tasakaalust väljas. Oksüdatiivse stressi olemasolul on võimalik alustada antioksidatiivset ravi. Testi tulemused saate teada laboriarstilt/meestearstilt või iPatsiendist (<https://ipatsient.itk.ee/>).

Testi tegemise näidustused

Testi on soovitatav teha 21–45 aastastel meestel, kellele on määratud spermaanalüüs, kui:

- esineb teadmata põhjusega (idiopaatiline) viljatus,

- on infektsioonide, põletiku kahtlus (eesnäärmepõletik),
- on varikotseele,
- sperma on ebakvaliteetne,
- toimub antioksidatiivse, põletikuvastase ravi järgne kontroll,
- naisel on korduvalt ebaõnnestunud IVF, IUI protseduurid,
- naisel on korduvad raseduse katkemised.

Testiks ettevalmistus

Selleks, et spermaanaliis annaks tõepäraseid tulemusi, on vaja 2–4 päeva enne analüüsi andmist hoiduda seemnepurskest (mitte alla 2 ja mitte üle 7 päeva), alkoholist, järsust temperatuuri muutusest (kuum saun, vann), raskest füüsilisest pingutusest, üleväsimusest. Sperma oksüdatiivse stressi testi ei ole soovitatav teha ühe kuu jooksul pärast kõrge palavikuga (> 38 °C) kulgenud haigust või nakkushaigust. Antibakteriaalsete ravimite võtmisest peab olema möödunud kaks nädalat. Tugev kahjustav mõju sperma kvaliteedile on ka steroid- ja hormoonpreparaatidel.

Sperma andmine

Sperma kogub patsient eneserahuldamise (masturbeerimise) teel viljatusravikeskuses selleks ette nähtud privaatses ruumis. Erandkorras saab sperma koguda kodus, kuid siis tuleb see ühe tunni jooksul kehatemperatuuril hoituna viljatusravikeskusesse toimetada. Kui soovitakse spermat koguda kodus, siis tuleb sellest enne arsti või laboranti teavitada, et nad saaks broneerida aja testi tegemiseks.

Sperma kogumise korral tuleb hoiduda preservatiivide kasutamisest, kuna need sisaldavad seemnerakke kahjustavaid aineid. Sperma tuleb koguda viljatusravikeskusest saadud anumasse. Masturbeerimise eel peab käed ja suguti puhtaks pesema ning jälgima, et kogu materjal satuks kogumisnõusse, vastasel korral tuleb teavitada arsti või laboranti.

Kui Teil on küsimusi või soovite lisateavet, palume helistada viljatusravikeskuse infotelefonil 5919 8395 (E-R 8.00-15.00).

ITK 837
Kinnitatud AS ITK ravikvaliteedi komisjoni 29.05.2019. a otsusega (protokoll nr 9-19)